

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๑๑๙/๕๑๒๑

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กทม. ๑๐๑๐๐

๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง กรอบแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. กรอบแนวคิดการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขอเสนอเรื่อง กรอบแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้ เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการ สำนักงานฯ ได้เห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวด้วยแล้ว (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

พื้นที่ ๑๔ จังหวัดภาคใต้ของประเทศเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ประชากร และวัฒนธรรม โดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่มุ่งเน้นด้านเกษตรกรรมและการท่องเที่ยวบนฐานทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ซึ่งที่ผ่านมากิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ประกอบด้วย ๒ กิจกรรมหลัก ได้แก่ (๑) ภาคเกษตร เนื่องจากพื้นที่ภาคใต้เป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ ๒ ชนิด ได้แก่ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน อย่างไรก็ตาม รายได้ของเกษตรกรในพื้นที่ยังคงมีความผันผวนสูงจากการเปลี่ยนแปลงของราคาอย่างต่อเนื่อง (๒) ภาคการท่องเที่ยว พื้นที่ภาคใต้เป็นพื้นที่ที่สร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวสูงเป็นอันดับ ๒ รองจากกรุงเทพมหานคร แต่กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่กระจุกตัวอยู่ในกลุ่มจังหวัดฝั่งอันดามัน และจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคใต้เป็นลักษณะอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรขั้นต้น ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ไม่มาก สำหรับการค้าชายแดนของภาคใต้มีมูลค่าสูงที่สุดของประเทศ โดยมีมูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซียรวม ๕๖๔,๖๒๘.๘๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒ ของมูลค่าการค้าชายแดนรวมของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ในระยะต่อไป จำเป็นต้องพิจารณารูปแบบการพัฒนาที่จะสามารถกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปยังพื้นที่อื่นในภาคใต้ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ และสร้างกลไกที่จะทำให้ชุมชนได้ประโยชน์จากการพัฒนา ซึ่งจะช่วยให้เกิดพื้นที่เศรษฐกิจแห่งใหม่และเป็นการกระจายรายได้ไปยังพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในระยะยาว สำนักงานฯ จึงเสนอเรื่อง กรอบแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

/๒. เหตุผลความจำเป็น...

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เรื่องนี้เข้าข่ายต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๔ (๑๒) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๓. สารสำคัญ

๓.๑ สถานการณ์การพัฒนาในพื้นที่ภาคใต้

๓.๑.๑ ด้านเศรษฐกิจ

๑) เศรษฐกิจของภาคใต้มีขนาดเล็ก โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเท่ากับ ๑,๓๒๒,๐๔๐ ล้านบาท หรือร้อยละ ๙.๑ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ ๓.๗ ชะลอตัวเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวประชากรเท่ากับ ๑๔๓,๕๔๔ บาทต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๒ โดยภาคเกษตรกรรมมีบทบาทสำคัญในโครงสร้างเศรษฐกิจของภาคใต้ แต่มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากราคาสินค้าเกษตรหลักโดยเฉพาะยางพาราปรับตัวลดลง รวมทั้งมีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าน้อย ในขณะที่ภาคบริการมีส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๙ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๓.๒ ในปี ๒๕๕๕ สำหรับในภาคอุตสาหกรรมปรับตัวลดลงเล็กน้อย มีสัดส่วนร้อยละ ๑๔.๕ ลดลงจากร้อยละ ๑๕.๕ ในปี ๒๕๕๕ ทั้งนี้ พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตรและอุตสาหกรรม ส่วนกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน มีบทบาทสำคัญในภาคบริการและการท่องเที่ยว นอกจากนี้การค้าชายแดนของภาคใต้มีมูลค่าสูงที่สุดของประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยการค้าผ่านด่านชายแดนไทย - มาเลเซีย จำนวน ๙ แห่ง ในจังหวัดสตูล สงขลา ยะลา และนราธิวาส มีมูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซียรวม ๕๖๔,๖๒๘.๘๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒ ของมูลค่าการค้าชายแดนรวมของประเทศ เป็นมูลค่าการส่งออก ๓๑๒,๔๕๗.๖๕ ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญ อาทิ ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ และผลิตภัณฑ์ยาง มูลค่าการนำเข้า ๒๕๒,๑๗๑.๒๒ ล้านบาท สินค้านำเข้า ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เทปแม่เหล็ก

๒) การท่องเที่ยวของภาคขยายตัว แต่ยังกระจุกอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลักของแต่ละพื้นที่ ในปี ๒๕๖๐ ภาคใต้มีนักท่องเที่ยวจำนวน ๕๐.๕ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๔ ของนักท่องเที่ยวทั้งประเทศ ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันมีนักท่องเที่ยวมากที่สุดสำหรับรายได้จากการท่องเที่ยวของภาคใต้สูงเป็นอันดับ ๒ รองจาก กทม. โดยปี ๒๕๖๐ ภาคใต้มีรายได้จากการท่องเที่ยว ๗๘๑,๐๗๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖ ของรายได้การท่องเที่ยวทั้งประเทศ

๓) โครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาทั้งในเชิงปริมาณและการยกระดับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง สามารถรองรับการพัฒนาให้มีความเชื่อมโยงทั้งภายในพื้นที่ภาคใต้และภาคอื่นๆ ของประเทศ รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงสู่ต่างประเทศได้สะดวก โดยการคมนาคมขนส่งทางบกมีความสะดวกสามารถเชื่อมโยงทั้งพื้นที่ในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ปัจจุบันการเดินทางในภาคใต้ส่วนใหญ่ใช้ทางหลวงหมายเลข ๔ เป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นถนนขนาด ๔ ช่องจราจร สำหรับท่าเรือและท่าอากาศยานในภาคใต้มีโอกาพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต โดยการคมนาคมทางน้ำมีท่าเรือสำหรับการขนส่งสินค้าเชื่อมโยงกับท่าเรือแหลมฉบัง และเชื่อมโยงกับท่าเรือของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งในฝั่งอ่าวไทยมีจำนวน ๑๑ ท่าเรือ และในฝั่งทะเลอันดามันมีจำนวน ๒๙ ท่าเรือ สำหรับท่าอากาศยานเชิงพาณิชย์ในพื้นที่ภาคใต้มีมากถึง

๑๒ แห่ง และมีอัตราการเติบโตของจำนวนผู้โดยสารสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในด้านพลังงานในพื้นที่ยังคงมีความเพียงพอในการตอบสนองความต้องการใช้บริการ โดยพื้นที่ภาคใต้ในปี ๒๕๖๐ มีความต้องการไฟฟ้าสูงสุด จำนวน ๒,๖๒๔ เมกะวัตต์ ในขณะที่มีกำลังการผลิตไฟฟ้ารวม ๓,๐๖๔.๓ เมกะวัตต์

๓.๑.๒ ด้านสังคม สัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับโครงสร้างประชากรของประเทศในภาพรวม ส่งผลให้ประชากรแรงงานต้องรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น โดยที่แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และมีค่านิยมในการเลือกเรียนสายวิชาชีพลดลงตามแนวโน้มภาพรวมของประเทศ ในส่วนของแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายมีจำนวนเพิ่มขึ้น สำหรับสัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้นและเป็นอัตราที่สูงกว่าระดับประเทศ นอกจากนี้สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มการเกิดเหตุและผู้เสียชีวิตลดลงอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๓ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรดินที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมีปัญหาค่อนข้างมาก ส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ค่อนข้างต่ำ แต่ไม่ส่งผลต่อการอุปโภคบริโภคและการทำการเกษตรของประชาชน เนื่องจากมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สามารถกักเก็บน้ำได้อยู่เป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีปริมาณน้ำฝนค่อนข้างมาก พื้นที่ป่าและพื้นที่ป่าชายเลนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการดำเนินโครงการส่งเสริมการปลูกและการฟื้นฟูป่าชายเลน รวมถึงมีการรณรงค์ให้ชุมชนเห็นถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ในขณะที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งถูกใช้ประโยชน์จนเกิดความเสื่อมโทรมและส่งผลกระทบต่อฐานการสร้างรายได้ของภาค รวมทั้งการกัดเซาะชายฝั่งทะเลยังคงเป็นปัญหาสำคัญ สำหรับปริมาณขยะลดลง ในปี ๒๕๕๙ ภาคใต้มีปริมาณขยะทั้งสิ้น ๓.๔๓ ล้านตัน/ปี คิดเป็น ๙,๔๐๒ ตัน/วัน หรือร้อยละ ๑๒.๗ ของปริมาณขยะทั้งประเทศ ลดลงร้อยละ ๑.๐ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘

๓.๒ โอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้

๓.๒.๑ ศักยภาพและโอกาส

๑) พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ตั้งอยู่ในจุดกึ่งกลางระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีประเทศจีนเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและเอเชียใต้ที่มีอินเดียเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ และมีลักษณะทางกายภาพเปิดสู่ทะเลทั้งสองด้าน จึงมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการค้า การลงทุนกับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาเป็นประตูการค้าสู่ภูมิภาคเอเชียใต้ รวมทั้งภาคใต้เป็นประตูการค้าชายแดนเชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซียและเมียนมาผ่านด่านชายแดน ซึ่งมีมูลค่าการค้าสูงที่สุดของประเทศ

๒) แหล่งท่องเที่ยวทางทะเลมีความสวยงามหลายแห่งทั้งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวหมู่เกาะมีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางบกตอนในมีศักยภาพและหลากหลายกระจายอยู่ทั่วภาค ที่สามารถพัฒนาการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสปา การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งการท่องเที่ยวชุมชน

๓) ภาคใต้เป็นแหล่งเพาะปลูกปาล์มน้ำมันและยางพาราที่สำคัญของประเทศและมีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออกและอุตสาหกรรมชีวภาพ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมัน ประกอบกับเทคโนโลยีการผลิต

ที่กำลังเพิ่มขึ้น จึงมีโอกาสนในการยกระดับเป็นการแปรรูปขั้นสูงต่อยอดจากอุตสาหกรรมผลิตน้ำมันปาล์มไปสู่ผลิตภัณฑ์ใหม่ อาทิ อุตสาหกรรมโอเลโอเคมี ซึ่งมีความต้องการในตลาดโลกสูง นอกจากนี้ การเปิดเสรีทางการค้าระดับทวีปและพหุภาคีเปิดโอกาสให้ภาคการผลิตและภาคบริการขยายสู่ตลาดโลกเพิ่มขึ้น รวมถึงการพัฒนาความร่วมมือและขยายตลาดการส่งออกสินค้าปาล์มน้ำมันและยางพารา และโอกาสในการขยายตลาดการส่งออกผลไม้ที่สำคัญของภาค ได้แก่ ทุเรียน เงาะ มังคุด และลองกอง รวมทั้งผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารทะเล

๓.๒.๒ ข้อจำกัดหรืออุปสรรค

๑) เศรษฐกิจมีอัตราการขยายตัวในระดับต่ำ เนื่องจากพึ่งพาภาคเกษตรที่มีปัญหาประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารจัดการ การผลิตในภาคอุตสาหกรรมที่เป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากภาคเกษตรยังใช้เทคโนโลยีขั้นต้นและเป็นผลิตภัณฑ์เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ ขาดการต่อยอดสู่อุตสาหกรรมใหม่ นอกจากนี้ในภาคการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่งของภาคยังมีปัญหาคุณภาพบริการรวมทั้งปัญหาความไม่สะดวกรวดเร็วในการเดินทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ตลอดจนยังคงมีการพึ่งพาแรงงานต่างด้าว

๒) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย รวมทั้งปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยเฉพาะปัญหาปริมาณขยะและน้ำเสียจากแหล่งชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวตามเกาะต่าง ๆ รวมถึงการก่อสร้างบ้านเรือนและสิ่งก่อสร้างรุกล้ำลำน้ำ ตลอดจนข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นมากขึ้น

๓) สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ความไม่ปลอดภัยและความเชื่อมั่นด้านการลงทุนทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้อย่างเต็มที่

๓.๓ กรอบแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้

จากสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและสังคม ศักยภาพและข้อจำกัดในการพัฒนาของพื้นที่ประกอบด้วยประชาชนในพื้นที่มีข้อห่วงใยด้านสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของประชาชนเป็นหลัก โดยเฉพาะการพัฒนาสาขาเกษตรที่มีวัตถุดิบจำนวนมากในการแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน ข้าว สัตว์ทะเล ประมงชายฝั่งทะเล และให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนมีสิทธิร่วมกำหนดการพัฒนาทุกรูปแบบทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ดังนั้นกรอบแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ในระยะต่อไปควรดำเนินการพัฒนาต่อยอดจากฐานทรัพยากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีอยู่เดิม โดยพิจารณาพื้นที่ดำเนินการที่จะเป็นการสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจแห่งใหม่ เพื่อให้เกิดแหล่งรายได้ใหม่ในพื้นที่ และเป็นการกระจายการพัฒนาจากพื้นที่เศรษฐกิจเดิม ทั้งนี้ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างสมดุล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

๓.๓.๑ หลักการในการพัฒนา

๑) พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บนฐานศักยภาพทรัพยากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

๒) บริหารจัดการการพัฒนาพื้นที่โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

/๓) เน้นการเชื่อม...

๓) เน้นการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ถึงระดับชุมชน และสร้างเครือข่ายชุมชนที่เชื่อมโยงกับศูนย์กลางเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่หรือกลุ่มพื้นที่

๔) ส่งเสริมรูปแบบธุรกิจใหม่ ๆ อาทิ สตาร์ทอัพ เข้ามาดำเนินการกิจการเพื่อการพัฒนาก้าวกระโดด

๓.๓.๒ เป้าหมายสาขาเศรษฐกิจ

จากศักยภาพของพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย และมีพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจจำนวนมากซึ่งสามารถนำมาต่อยอดไปสู่สินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงได้ ดังนั้น แนวคิดในเบื้องต้นของสาขาเศรษฐกิจหลักที่ควรพัฒนาในพื้นที่ภาคใต้ควรมุ่งเน้นใน ๒ สาขาหลัก ได้แก่ (๑) สาขาการท่องเที่ยว และ (๒) สาขาอุตสาหกรรมบนฐานชีวภาพ (Bio-based industries ประกอบด้วย อาหาร พลังงานชีวภาพ และวัสดุชีวภาพ)

๓.๓.๓ แนวทางในการพัฒนาและพื้นที่เป้าหมาย

๑) การแบ่งพื้นที่ตามศักยภาพเฉพาะของพื้นที่

จากการพิจารณาสถานการณ์การพัฒนาของพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งมีความแตกต่างของระดับการพัฒนา สามารถกำหนดพื้นที่ในการพัฒนาตามศักยภาพเฉพาะของพื้นที่ออกได้เป็น ๓ พื้นที่ ได้แก่

๑.๑) พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ประกอบด้วย สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งยังมีปัจจัยด้านความมั่นคงที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ทั้งนี้ ในช่วงที่ผ่านมารัฐบาลได้มีนโยบายการพัฒนาพื้นที่ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” รวมถึงมีการประกาศพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาและนราธิวาส เพื่อเป็นการยกระดับการกระจายตัวทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๑.๒) พื้นที่ภาคใต้ตอนกลาง ประกอบด้วย สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง พังงา กระบี่ ตรัง และภูเก็ต โดยพื้นที่ภาคใต้ตอนกลางเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีความสำคัญด้านการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้สูงให้แก่ประเทศ

๑.๓) พื้นที่ภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย ชุมพร และระนอง เป็นพื้นที่ที่ยังมีการพัฒนาไม่มาก เนื่องจากที่ตั้งของจังหวัดเป็นลักษณะเมืองผ่านและจังหวัดระนองมีข้อจำกัดด้านการเดินทางทางถนน อย่างไรก็ตาม ขณะนี้จังหวัดชุมพร และระนอง เริ่มมีบทบาทเป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวทางทะเลแห่งใหม่ที่สามารถรองรับการพัฒนาในอนาคต รวมถึงรัฐบาลอยู่ระหว่างพัฒนาระบบรถไฟทางคู่ไปยังจังหวัดชุมพร และมีแผนที่จะเชื่อมโยงทางรถไฟจากชุมพรไปยังระนอง

๒) แนวทางในการพัฒนา

๒.๑) การพัฒนาประตูการค้าฝั่งตะวันตก (Western Gateway) ให้สามารถเชื่อมโยงโครงข่ายและใช้ประโยชน์ในการเป็นประตูส่งออกสินค้าฝั่งตะวันตกเพื่อเชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกไปยังกลุ่มประเทศ BIMSTEC ที่มีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศอินเดีย

๒.๒) การพัฒนาประตูสู่การท่องเที่ยวอ่าวไทยและอันดามัน (Royal Coast & Andaman Route) ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำแห่งใหม่กับแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเลียบชายฝั่งทะเลอ่าวไทยเชื่อมโยงฝั่งอันดามัน และพัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ

๒.๓) การพัฒนาอุตสาหกรรมฐานชีวภาพและการแปรรูปการเกษตรมูลค่าสูง (Bio – Based & Processed Agricultural Products) จากการใช้ทรัพยากรการผลิตทั้งในพื้นที่และประเทศเพื่อนบ้านเพื่อพัฒนาเป็นศูนย์กลางการแปรรูปการเกษตรและการประมงในภาคใต้ รวมทั้งการพัฒนาต่อยอดเกษตรแปรรูปผลไม้ ประมง ยางพารา ในพื้นที่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนการพัฒนาอุตสาหกรรมฐานชีวภาพและพัฒนาอุตสาหกรรมต่อยอดจากการผลิตน้ำมันปาล์มในพื้นที่ให้เป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง อาทิ Phase Change Material และยกระดับเกษตรกรรายย่อยให้มีความสามารถในการผลิตและการแปรรูป และยกระดับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมเกี่ยวกับปาล์มและยางพารา

๒.๔) การอนุรักษ์ทรัพยากรและวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ (Green & Culture) เน้นการพัฒนาและศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล ป่าไม้และป่าชายเลนให้มีความอุดมสมบูรณ์ อาทิ การฟื้นฟูป่าชายเลนและแนวปะการังเพื่อเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางทะเล อาทิ การพัฒนาการเพาะพันธุ์และการเลี้ยงกุ้งมังกร กุ้งทะเล และหอยมุก รวมทั้งการรักษาและเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นบ้าน

๓) พื้นที่เป้าหมายหลักในการพัฒนา

เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ในจุดที่มีศักยภาพแต่ยังขาดการพัฒนาอย่างจริงจังและเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ชุมชนและภาคธุรกิจในพื้นที่ในการสร้างรายได้ โดยมีพื้นที่เป้าหมายหลักในการพัฒนา ดังนี้

๓.๑) พื้นที่จังหวัดชุมพร – ระนอง : พัฒนาเป็นพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยใช้ศักยภาพของจังหวัดชุมพรที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและจุดดำน้ำระดับโลก และจังหวัดระนองที่มีแหล่งน้ำแร่ และแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลของประเทศเพื่อนบ้าน เป็นแม่เหล็กในการดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ พื้นที่จังหวัดระนองสามารถใช้เป็นฐานในการแปรรูปอาหารทะเลต่อยอดจากฐานเดิมในพื้นที่ และสามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์ท่าเรือระนองให้เป็นประตูส่งออกสินค้าฝั่งตะวันตกไปยังท่าเรือหลักในกลุ่มประเทศ BIMSTEC ได้ในอนาคต

๓.๒) พื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี – นครศรีธรรมราช : พัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาอุตสาหกรรมต่อยอดจากการผลิตน้ำมันปาล์มในพื้นที่ให้เป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง อาทิ Phase Change Material (PCM) และ Nutritional foods การพัฒนาอุตสาหกรรมยางพารา โดยการต่อยอดงานวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ยางพร้อมการพัฒนาคุณภาพผลผลิตและการเพิ่มมูลค่าสินค้าพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาด โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากยางพาราแทนการส่งออกยางแปรรูปขั้นต้น รวมทั้งการต่อยอดอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารจากวัตถุดิบในพื้นที่

๓.๓) พื้นที่เชื่อมโยงอื่น ๆ ได้แก่

๓.๓.๑) พื้นที่จังหวัดพังงา – ภูเก็ต – กระบี่ : พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก โดยยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการบริการ และส่งเสริมธุรกิจต่อเนื่อง อาทิ อุตสาหกรรมด้านการจัดประชุมและนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวโดยเรือในฝั่งอันดามัน

๓.๓.๒) พื้นที่จังหวัดสตูล – ตรัง – พัทลุง : พัฒนาและศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล ป่าไม้ และป่าชายเลนให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้เกิดการต่อยอดในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สร้างการท่องเที่ยวในรูปแบบ Eco & Cultural Tourism และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม สร้างความเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสตูล – ตะรุเตา – ลังกาวิ

๓.๓.๓) พื้นที่จังหวัดยะลา – ปัตตานี – นราธิวาส – สงขลา : พัฒนาตามแนวทางสามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับจังหวัดสงขลาซึ่งได้รับการประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงการมุ่งเน้นสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคนสินค้าฮาลาลตั้งแต่วัตถุดิบที่ใช้และกระบวนการผลิตให้อยู่ในระดับมาตรฐาน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมธุรกิจการผลิตสินค้าฮาลาลในพื้นที่ให้ครบวงจรและส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางของอาหารฮาลาล รวมทั้งการสร้างแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๓ ๔ รูปแบบการพัฒนา

ในเบื้องต้นจากแนวทางในการพัฒนาและพื้นที่เป้าหมายหลักดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดพังงา – ภูเก็ต – กระบี่ เป็นพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวสูงและที่ผ่านมามาภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการลงทุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวไปแล้วเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้ในระยะแรก ควรพิจารณาเน้นการลงทุนเพื่อสร้างพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ที่จะช่วยสร้างโอกาสให้กับประชาชนและภาคธุรกิจในการสร้างรายได้ โดยเน้นการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชุมพร – ระนอง และพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี – นครศรีธรรมราช เป็นลำดับแรก โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) พื้นที่จังหวัดชุมพร – ระนอง (Royal Coast & Andaman Route และ Western Gateway) : พัฒนาพื้นที่ชุมพรและระนองให้เป็นประตูสู่การท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน โดยมุ่งเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณภาพและมาตรฐานที่ให้ความสำคัญกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลของจังหวัดชุมพร โดยเฉพาะจุดดำน้ำตามเกาะต่าง ๆ ของจังหวัดชุมพรให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย (Royal Coast) และเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวจากจังหวัดชุมพรไปสู่แหล่งน้ำแร่ และเกาะต่าง ๆ ของจังหวัดระนอง รวมทั้งเกาะต่าง ๆ ของประเทศเมียนมา

ในการดำเนินการ อาจพิจารณากำหนดรูปแบบการพัฒนาเมืองระนองให้เป็น Smart Living City ที่มีการวางผังเมืองและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ทันสมัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ และปรับปรุงทางหลวงเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดชุมพร – ระนอง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้อย่างสะดวกและปลอดภัย รวมทั้งพิจารณาศึกษาแนวทางการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟระหว่างชุมพร – ระนอง ที่จะสนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์จากท่าเรือระนองสำหรับการเป็นประตูฝั่งตะวันตก (Western Gateway) สำหรับการขนส่งเชื่อมโยงกับภูมิภาคเอเชียได้ในอนาคต

๒) พื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี – นครศรีธรรมราช (Bio – Based Industry และ Processed Agricultural Products) : พัฒนาอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ โดยเน้นการวิจัยและพัฒนา เพื่อต่อยอดจากการผลิตน้ำมันปาล์มในพื้นที่ และจังหวัดใกล้เคียง (กระบี่ และชุมพร) ไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้น โดยการดำเนินการอาจพิจารณากำหนดเขตพื้นที่สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมฐานชีวภาพที่ชัดเจน กำหนดสิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนที่จะสามารถดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงจากการผลิตน้ำมันปาล์มและพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้และยางพาราในพื้นที่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๓.๓.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่มีความยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งสามารถกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างโอกาสในการสร้างรายได้ของชุมชนและภาคธุรกิจ

๒) รายได้ภาคการเกษตรปรับตัวสูงขึ้นจากการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่า และศักยภาพของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและต่อยอดสู่อุตสาหกรรมฐานชีวภาพ โดยใช้เทคโนโลยีทางการผลิต ขั้นกลางและขั้นสูง

๓) การพัฒนาเส้นทางโลจิสติกส์สายใหม่ที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดความเสี่ยงของเส้นทางโลจิสติกส์ด้านตะวันตกของประเทศรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและสามารถเชื่อมโยงโครงข่ายตอบสนองการขยายตัวของเศรษฐกิจในภูมิภาค BIMSTEC และจีน

๔) เพิ่มขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศสูงขึ้นที่เกิดจากการกำหนดเขตอุตสาหกรรมใหม่ที่มีศักยภาพสู่การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

๓.๓.๖ แนวทางการพัฒนาในระยะต่อไป

๑) ศึกษาความเหมาะสมในรายละเอียดของรูปแบบการพัฒนาในพื้นที่จังหวัด ชุมพร – ระนอง และพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี – นครศรีธรรมราช ตามรูปแบบการพัฒนาในข้อ ๓.๓.๔ โดยครอบคลุมประเด็นการกำหนดเป็นพื้นที่พัฒนาพิเศษ และกำหนดการให้สิทธิประโยชน์ในการลงทุน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการพัฒนาอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ โดยกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จภายใน ๘ เดือน

๒) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในเบื้องต้น

๒.๑) เร่งรัดการพัฒนารถไฟทางคู่ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ช่วงนครปฐม – หัวหิน ช่วงหัวหิน – ประจวบคีรีขันธ์ และช่วงประจวบคีรีขันธ์ – ชุมพร ให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด

๒.๒) เร่งรัดศึกษาจัดเตรียมข้อมูลการพัฒนาไฟสายใหม่ ช่วงชุมพร – ระนอง โดยเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอน เพื่อให้สามารถดำเนินการก่อสร้างได้ภายในปี ๒๕๖๒

๒.๓) ศึกษาแนวทางจัดทำแผนการพัฒนาท่าเทียบเรือระนอง เพื่อเตรียมการรองรับการขนส่งสินค้าเมื่อโครงการรถไฟทางคู่ในพื้นที่แล้วเสร็จ

๒.๔) ศึกษาแนวทางจัดทำแผนการพัฒนาขีดความสามารถท่าอากาศยานระนอง ให้สามารถรองรับจำนวนผู้โดยสารที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น รองรับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่

๒.๕) เร่งรัดศึกษาการพัฒนาท่าเทียบเรือสำราญขนาดใหญ่ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ และดำเนินการโครงการพัฒนาท่าเรือแวกแพ็ก (Port of call) และสิ่งอำนวยความสะดวก

๓) ศึกษาแนวทางจัดทำแผนการพัฒนาเมืองระนองให้เป็น Smart Living City เพื่อรองรับการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จภายใน ๘ เดือน

๓.๓.๗ แผนการดำเนินงานในเบื้องต้น

กิจกรรม	หน่วยงานรับผิดชอบ	กรอบระยะเวลาดำเนินการ (ปี)				
		๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๖๕
๑) ศึกษาความเหมาะสมในรายละเอียดของรูปแบบการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชุมพร - ระนอง และพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี - นครศรีธรรมราช	สศช.	★ ระยะเวลา ๘ เดือน (เม.ย. ๖๒)				
๒) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในเบื้องต้น						
- การพัฒนารถไฟฟ้าทางคู่ช่วงนครปฐม - หัวหิน ช่วงหัวหิน - ประจวบคีรีขันธ์ และ ช่วงประจวบคีรีขันธ์ - ชุมพร	คค.					★ กำหนดแล้วเสร็จ
- การพัฒนารถไฟฟ้าสายใหม่ ช่วงชุมพร - ระนอง			★ เริ่มก่อสร้าง			
- ศึกษาแนวทางจัดทำแผนการพัฒนาท่าเทียบเรือระนอง		★ ระยะเวลา ๘ เดือน (เม.ย. ๖๒)				
- ศึกษาแนวทางจัดทำแผนการพัฒนาขีดความสามารถท่าอากาศยานระนอง		★ ระยะเวลา ๘ เดือน (เม.ย. ๖๒)				
- ศึกษาการพัฒนาท่าเทียบเรือสำราญขนาดใหญ่			★ กำหนดแล้วเสร็จ			
- โครงการพัฒนาท่าเรือแฉะพัก (Port of call) และสิ่งอำนวยความสะดวก				★ กำหนดแล้วเสร็จ		
๓) ศึกษาแนวทางจัดทำแผนการพัฒนาเมืองระนองให้เป็น Smart Living City	มท./คค./กก.	★ ระยะเวลา ๘ เดือน (เม.ย. ๖๒)				

(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

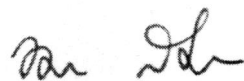
๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

๔.๑ เห็นชอบในหลักการของกรอบแนวคิดการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน

๔.๒ มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาเร่งรัดดำเนินการตามข้อ ๓.๓.๗ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์

โทร ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๕๓๑๐ และ ๕๓๑๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๙๑๔๙

E-mail Surarat@nesdb.go.th